

Ploviscó [Belv.]; *ploviscol*; *plovisc*, *plovisca*, *ploviscós*, *plovisque*. *Plovinyol*; *plovinyejar*. *Plovi(t)g* 'plovisqueig' [ant. Lab.; Verdagner]. +*Ploviol* 'roines': «no serà res: una mica de *plubiól*» Segre mitjà (Tiurana, 1957).

+*Pluig* adj.: *vent pluig* 'vent de pluja, aire molt humit i fort que anuncia i enceta pluja', sovint 'vent tempestuós': no pertany a l'ús ciutadà, però és antiqüíssim i s'ha usat a tot el domini, ja des del S. XIII: «de sus me plovía, / e lamps ab tro - e vens *plugs* y *fazia*», Cerverí de Girona (96/15.3, Riq. tradueix falsament); «éls veren una gran ciutat molt alte e ben murade, e sobre los murs, qui eran ben alts, éls veren gran multitut de gens, ço és a saber hòmens e fenbres, tots vius, e aquí batia-ls molt gran vent *pluig* e desmesuradament, lo qual forçadament avien a soferir»; «ab gran vent *pluyg* qui segave com a raor», *Hist. del C. Tuglat* S. XIV (CoDoACA XIII, 99, 87). «Mentres deslligava l'abric que, a prevenció duya a la pera de la sella, empengué desesperat la trotada, *empaytat* pel *vent pluig*, y entre xarbots d'aygua fangosa», MrnVayreda (*Sang Nova*, 2 I, § 9, 67 (I, 49)).

«De cop, es va aixecar un vent *pluig* ---», Coromines (carta que m'enviava 1925); no en el *DFa*, s. v., però sí a l'article *vent*, entenen-ho bé, no pas *AlcM*, però aquest en cita ex. d'un doc. mallorquí de 1786; i és de tots els altres dominis dial.: Priorat «a l'avenc de Sant Joan a vegades puja com un *vén plúe* ---» (Marçà, 1935, aquí doncs merament 'humit'); Ebre: «l'hivern és llarg --- sovint, al mig d'una setmana de *vent pluig* i calabruixa, es presenta un dia clar, un dia d'abril ---», *Benissanet* (Bladé D., «La Nostra Rev.» VI, 1952, 457); val. «*ventpluch*: llovizna» (1842, Lamarca); ribag. *benteplúe*: «--- estado atmosférico en que coinciden viento y agua, pero ambos en poca proporción, aunque con larga duración; viene a ser una especie de lo que se llama *llovizna* o *calabobos*, o el *sirimiri* vascongado; ej. *güé fa ventepluch*» Benasc (Ferraz, 1906). I no és estrany a la llengua d'oc: almenys bearn. *bent plouy*, *-plouye* «vent chargé de bruine» (Lespy-R.), gc. *plouy* (*bén ~*) (Palay), i lld. narbonès: Lezignan «le mot rare *venplécb*, vent de la pluie, qui ne peut guère correspondre qu'à *VENTUS *PLOVIAE*» (Anglade, *RLR* LXVI, 17).

És evident que es tracta d'una formació excepcional, que no s'entén si ens tanquem en un nivell catalano-occità o merament romànic. A penes se li poden assenyalar paral·lels: *sac pall* 'sac de palla', mall. i Conflent i en docs. de 1323 i 1427 del Princ. (*AlcM*) i *sac-llit* 'màrfega' anys 1323 i 1427. No hi ha documentats uns adjectius **PLUVIUS* o **PALEUS*; per a *sac-llit* una base *SACCUS LECTI* amb genitiu no fa escrípol, perquè de genitiu en -i n'hi ha bon nombre de restes: en algunes segures etimologies d'apel·latius romànics, i en molt nombroses de noms de lloc. La proposta d'Anglade, que podria estendre's a *SACCUS PALEAE*, és doncs una sortida, i haurém d'acceptar-la; si bé dubtem entre això i postular els dits adjectius hipotètics, perquè cal reconèixer que de supervivència de genitiu en -AE ja no se'n troben casos, o pocs i insegurs.

Un paral·lel suggestiu ens el portaria maestr. *araboga*, que és precisament un 'vent pluig', veg. *AIRE* en el vol. I (104a1-27, sobretot la nota 6), on he suggerit com a base AËRA *PLU(V)IA*, amb AËRA plural neutre 'aires, vents', i per tant hi tindríem de nou el suposat adjectiu *PLUVIUS*: calia admetre transmissió a través de l'àrab, passant per **arabroja* > *-boa* (r eliminada per dissimilació), ço que ha quedat incert, possible, però complicat i amb molts supòsits. Potser hi podem adduir algun reforç amb el mall. *plou(er) o plo-ver* 'lloc o temps de molta pluja': «si no tens porc, compre'n --- perquè de figa t'assegur que no 'n secaràs cap ni una: aquest estiu serà molt *plou(er)*, les senyals qu'he vistes no menten», JnRosselló (*Manycò*, 139); «aquest és un any *plové*: tots ets ubellons ratgen», Costitx (1964); «sí, però aquí és més *plové* que a Llucmajor» Sólter (1953) *sol plou(er)* 'sol esblanqueït, quan amenaça pluja' (*DAG*, s. v.). Un derivat en -er fóra estrany partint d'un radical verbal, i per partir de *PLUVIA* hauríem de suposar que aquest adjectiu, exclusivament mallorquí, vingué del mossàrab: llavors hi tindríem la reducció de *oia* a *oa*, com en la suposada base d'*araboga*. Altres mall. diuen *plou(er)*, *plouedor*, *plougós*.

Adjectius sinònims d'aquest: mall. *plouvent*, val. *plouedor*: «en anys *plouedor*s ixen algunes fonts ---» L'Énova (1962). El que altrament és segur és que ens hagi arribat alguna cosa del mossàrab arabitzat, en aquest terreny semàntic: maestr. *bolutxada* 'xàfec' (a Benassal, Carles Salvador, *AlcM*), correspondència del substantiu *plujat* «aiguat» (*DFa*), que els moros havien de pronunciar *boluğğât*, amb un nomen unitatis **boluğğâta*, i com que *ğğ* àrabí = mossàr. *č* (*EntreDL* III, 85) aquesta etimologia és evident.

Pluja [S. XIII], del ll. vg. *plōtia*, ll. *PLUVIA* (=oc. *pluejo*, fr. *pluie*, it. *pioggia*), Lull, Jaume I (veg. supra) i Desclot: «una cava feyta a guisa d'alberc --- e entrà sots lo val tro al mur --- puys cobriren lo val --- mas agren-se'n a lexar --- que tanta *pluja* venc --- 7 setmanes, que tota la casa e-l val s'umplí d'aygua» (§ 40, *NCL* II, 117.3). «*Pluja*: pluvia, imber» (Busa-N.).

Mot general de tots temps i tots els parlars, des del P. Val. i Illes fins al cap dels Pirineus: Capcir *lò pléžè* (Formiguera, 1960), mall. *pluja* (però vulgarment *aigo de prúžè* a Palma i Andratx, *BDLC* IV, 273); al Pallars s'hi podria esperar *í*, però és dels pocs mots on *í* es presenta consonantitzada (*EntreDL* II, 50), i llavors ho canvien en *ğ*: *plúğa* a tota la Vall de Cardós, a Farrera (1933-34) i a la Conca de Tremp (Sta. Engràcia, 1957).

Plujà. *Plujada*. *Plujal*. *Plujat*. *Plujola*. *Plujós* [«dia *plujós*», OPou, *TbPu*, 335]. *Plugim*: «A la tèbia claror de la celèstia / la lluna uneix la seva blanquinossa, / *plugim* de fulles d'argentina rosa / que 'l puig cospa ab la falda de sa vall», *Canigó* IV, v. 387; *plugina*, *pluginós*; *plugisser*.

Emplujat [Lab. 1839]: «era un matí *emplujat* com pel febrer», Maragall (O. C. I, 83.7f.); *emplujar-se*; *emplugit*; *emplugencat*; *aplujat*. *Entreploure*. *Es-*